

ותמ"ה ל"ד כ"י נדעונו שמה הוסיף חייב ללמד המורה לדמותם האדרי דתמ"ה מימי
 פסקה אומר חמת הוסיפו וא"ל אם החזקתי לך אכל אם גם הוא אמר א"י אם הוסיפו
 מי הנה דפסור אפי' ללוי"ם והלא ב"כ הוא אומר לכאורה א"י אם תמן קבלתי מה
 ס"ל והנה א"י מתקן אלא כיון דיהא דמשמיתו לוי' דמנה לי בידך והנה אמר א"י דמי
 ללוי"ם ואפי' דתמ"ה ב"כ פלא ה"ל למירוק ואמר דת"ס דלוי' משבך מדדורה גמ' ס"ג :
 ב"ח נמשנה ומתן הגדול מתן דמי קמן לשי. והרש"י פירשנו וכו' לקמן בפירושא
 [וכן פ"י הרשב"א] ופ"י פ"י שנוכחין אותו ; ולאכורה כדכינו מנואל לעיל [א"ף ד"ז
 וכד"ח] פ"ה ולדעת רש"י ז"ל ב"ל דתמ"ה כפי הדין אלא הכה דפסור יהא מונח לא
 אכוסה לך ; מ"ו נמשנה אריב"ג וכו' מהו ב"י אלא כו' לכור אחר בנדר . [לאכורה כיון
 דמימי פירשנו עם פירוחו לא יולאו לו לכור שם אלא כפי חשבונו ואז"ל דתמ"ה קאמר ;
 ב"ב נמשנה החושב כו' בש"א חז"ל . לאכורה לר"י דנ"ב דפת בעלים ודי שפיר
 למקום שגבג א"כ בש"א לקמן ממקומה וז"ל דמימי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה ה"ס פדיון
 שומר במחשבתו אפי' נזכר ; וכו' מהו א"י דתמ"ה א"י דתמ"ה וכו' ; [לאכורה כיון
 למקומה דומיא דתמ"ה קלה זמ' ממקומה קא"ל ואז"ל דתמ"ה קאמר שמואל לא קטל מתנה
 אלא כיון שהגידו לטוב דהיא למתיר דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה לא חזר מתחשבו ; ש"ם דתמ"ה
 ד"ה הוסיף אמר כפי עדים . ופירש"י ל"ל דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 שומר א"י דתמ"ה א"י דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ב"ג כתיב אשר יצטוו אלכיה דלשון פוע גמיר' א"י דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ולדעת דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ומוסקם ענין לקמיה :

פרק ד מ"א הנחמת קונה ארי"ב כו' . ונחמת נגד הזהב מחלוקת הפוסקים ואין
 להקשות לדעת דתמ"ה קונה ארי"ב וימר ה"ל לתנא למתניה מתה קונה ארי"ב
 דזה הוה ידעין מק"ל דמה נגד זהב הוה פירי בש"כ נגד כסף דאף שהזב נגדו פירי
 ד"ל דא"ל דתמ"ה א"י מושל אלא נגד השנינות דתמ"ה דתמ"ה כדמו נגד זהב
 אלא נגד השנינות דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה נגד זהב אלא נגד זהב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 נחמתא דקניה ולכן ה"ל נחמת הוה מושל נגד כסף דלוי' חשבוי מיהא רק מדרגה אחת
 ואיני הרישע עפי' קמ"ל ועי' ר"ה וכו' . גם אין להקשות מלקמן למדי לשי' קמ"ל למ"ד
 דאף בפרוכה על דיוקן מחלוקת וכל פירעין מוזר ב"ג דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מטבע זמ' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מטבע גבוי נשפיה הוה מטבע אפי' נגד פירעין כיון דתשיבא מיהא בל' מדרגות ותמ"ה
 דתמ"ה מושל קמ"ל דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ואמר דתמ"ה א"י דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ע"כ פירעין חשבוי עפי' ולכן אלא דא"ל דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 [מ"ב נמו"ס ד"ה ר"ס אומר כו' דכדו הללו ארי"ב בעיני אלא דכדו מיהא כו' ב"ב פלא
 עלא הוה כלל תמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 סיף בה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ב"ב נמשנה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 עכ"ל . והתברר"ם : מ"ג נמשנה האנוסה ארבעה כסף מכ"ד כסף . ז"ל דשעור
 המשנה הוא האנוסה ד"כ לכסף ותמ"ד כסף בל' נחמתא כסף מתברר או אפי' לפנ
 אח כסף דתמ"ה ד"ה הוא יואל נכ"ד כסף אז הוה אינא ד' כסף [וב"ל לעיל תמ"ד
 נחמת' אחת משמיה] ומה"ל נמשנה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 הגו' נמשניות ובידועותיו וכו' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 כו' . וק"ל זמן זה לרבותא תמוס דרך להוסיף בו דלשון [כ"ד ב'] [מ"ח במו"ס ד"ה
 והרובח משעל על דמאי כו' ב"ב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ושכוחה משעל על דמאי מתיא עתתא כו' ב"ב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 נחמת' כדורו ; ש"ם ב"ד ואל דק הכת' כו' הראה מקום שבו בשבך חשב כו' ב"ב
 וכן הכת"ל לאוין כ"ה כתב כלשון : אלא אמרו חכמים שאם לא יתחייבו עמי' מונס
 וילגו בה כדאיתא פרק הזהב עכ"ל . מהתברר"ם : מ"ג נמשנה העבדים כו' . עתוי"ט
 שדקדק על סדורן ולפלא על הוה גו' הגמרא אהון [ל"י] הקרקעות והעבדים והשטרות ;
 ש"ם ב"ב קדשים בתנ"ל יאל לכן חוואה . והנה חתומ' דפן מולת בתעומת דו"ס ב"ב
 דב"ק . והי מוסף דכן נמי לענין שומרים דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 הא מני ר"ס הוה כו' ועי' נכר"ם והוה דקטק חוואה עתמ"כ ב"ב דתמ"ה דתמ"ה
 דתמ"ה יודע דתמ"ה כו' נמשנית דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 חוואה כמו דתמ"ה כו' שדקדק עתמו ללא"ה בה ידי דכרו דפסור הלוך להחזיר לו
 אות ל"ט הקשה הא הוה קרא מוקמין ל' לקמן [ל"ח ב'] ב"ב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ב' דולח הוה איש את עמיתו הוא דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 עתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מיתרה וכו' וכו' ע"ל : מ"ב נמשנה אחר פוטוס כ"ל כתי"ל מלשון בעלי פסוסין
 [זינא ע"ו ב'] :

פרק ה מ"א נמשנה ואיזוהי חרבת המרנה בפרוכה כו' . הא דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 נכנך או חרבת (עמו"ס) ב"ב תמוס דשם איכור חרבת לא מלתיהו בתורה
 אלא בשלן לקיחה וכן נכרלי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 איכור דתמ"ה לא יוקרו רק דתמ"ה א"י הוקרו אכור לקחה פיריות בשעת פסיקה אין
 על עכשו או שחזיר לו למוי כיון דלוי' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ד"ג דתמ"ה פ"ע מ"ה הללו חסם רק דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 שגוה עם דמיסה כ"י שדקדק נמשנה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 נחמת' דקין דמי' פ"ע נכר"ם ופ"ד דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מלתיהו ולא כתיב עם הו"ל כדכתיב אחר דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מהדיוטת שגוה עלה גו' אלהים בתי"ל ל"ל דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 שער הכניס ד' קאה בלשון כתי"ב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 סקשה לדעת החו"ל לעיל [מ"ו ב'] נד"ה י' פ"כ מיידי בהתא מחילת המלוה וא"ל
 עמי' מקשה ליה אפי' י' על גמי והי"ט מהך גבייתא כפרש"י למתא הוה מיידי כפסוק

נגד סקיה (כ"י סו"ס) ולק"ת דע"כ רבה גופיה מוקי לה ג"כ כנחלת מחילה דל"ג
 מאי מיידי מניה לפי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 כיון וכדכינו מוכה להדיא בערכין [ל' ב'] : מ"ד נמשנה וכו' . פי' המו"ס בני
 חתומת לפ"י לא א"ס קיפא ומגדלין חתמן כו' וחומר כו' . לכן נראה דסיית כולל גם
 כן כוס וכו' מפרש"י כ"ן וכדכינו ר"ה פי' ב"כ סיה פירי כן כוס ; מ"ב נמשנה לא ימי
 גרוד אחד כ"ד אחת שמוע ד"ל ע"כ דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 הדין והתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 עמו על עדה בית קאה או סקיה וקמ"ל דל"ה שמה ימי' יום השמולתין יום סגריר
 סקשה למלכתה הסדה ולכן אז הפוטלין ביוקב יומה וכו' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 זה ימיה [דמשנת לכאורה עתהליפין מלתתם יום ביום] ל"ל דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ביוקב לתישוע עת הראוי למלכתה ועי' לשון דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 חתמן כו' . ה' דל' חשיב לחוי דל' חשיך שיהיה עינר [מ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 דלף בהקב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 בלאוי דל' חשיך רק תמוס ולפ"ע כתי"ב כתי"ב הרש"ש ב"י מ"ב :

פרק ו מ"ג בתוי"ט ד"ה והכתיבה וכן בירושלמי פי' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 על בוק עי' פירש"י י"ג ב' מאי כתיבה הכזק אריב"ל כדור כו' חזל עם אין אור פי'
 דהיושמי מפרש כתיבה כתיבה וכן הוה הפ"ה :

פרק ז מ"ד נמשנה אכל תמוס שבך ארי"ב לבעלים . כה"ג בעבורתו (כ"ח) : ש"ם ביהו"ט
 ד"ה הוה עושה כו' פ"ה שדקדק מלתקן גמי בעיני ש"מ דלזה הוה א"י מוכה תמ"ה
 קרא למין ופוטוס דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מ"ו נמשנה קולן כו' פי' אשמו חשבי שיש כיון דעת . לפ"י אם הוה קטנה איני יכול
 לקיץ ע"י וכו' למדין מלשון דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 הוה הוה א"י [כן פירש"י ז"ב ע"כ ומקיים דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 יומה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ממשך גרסו גמר מלתת קא גרס דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 מלל מוקי עם בתולה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 סכירות ע"י ועי' גמ"ל : מ"ח חו"ט ד"ה והשואל כו' שניה לא כתיבה כתי' שואל אלא
 ו' כו' ל"ד דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 אלא גמיסה ואתת דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה

פרק ח מ"א נמשנה או שבר בעליה עמה . גמ"ל ז"ה פ"ב חק כו' השואל הפרה
 וטכר כו' ונחמתה לא חזר עוד הפעם בשואל גמי וטכר בעליה וז"ל דתמ"ה
 הוסף זה לביאור נומר דשואל דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 חתמי וז' שבר קאי אשוכר פרה [ועי' שמיך רנ"ב ב"ב ח' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ואכלה פ"ע וכן בע"מ] וזה מוכח מסיפא דל' חתמי וז"ל חתמי דתמ"ה דתמ"ה
 מ"ב נמשנה שבר אחת וז"ל ח' . גמ"ל ז"ה פ"ב חק כו' השואל וז"ל חתמי וז"ל חתמי
 שבר"ל : ש"ם בע"מ חתמי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 וטכר כו' נחמתה גמי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 וטכר עמי' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 בנחמתו (כו' ח' . והנה אם נחמתה חתמי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 לכן אמרין כו' ח' . והנה אם נחמתה חתמי דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 הא מני מוכח דל"ל כתיבה וז' שכתבו דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 וילדה ונחמתה לכן וכבר שוכרס נקט"ס עם : מ"ח נמשנה חתמי כו' מדין זכר
 לחמש . ב"ב דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה

פרק ט מ"ב נמשנה והיא בית השלמין . אינו לא נקרא בשם זה אלא תמוס לישנא
 דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 עכ"ל לתישוע עם זה ע"ה תמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 עמי' הסו"ס : מ"ח נמשנה לא יזרעה חטים עי' בתוי"ט דתמ"ה דתמ"ה
 דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ועי' דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 לטות לדבר שהוא בזה פחות אפי' אם אינו מחושב כ"כ ל"ל דתמ"ה דתמ"ה
 מותרו המין שזרע ע"ה האדרי ולפלא בעיני ש"ה היערו האחרונים בזה . ועד דמה
 שדקדק הסו"ס שזרע אחר מותר פחות דקדק עלי אזי רואה לק"ת לפי מה שכתבתי
 מהא דהובדע ומת"י גם ישובו בנקלות אינו עולה להא דקדושין [ת"ח ב'] דבנין זה
 של כסף ומתא על זכר דלוי' מקדשת ע"ה : מ"ג נמשנה ולא יכנס לביתו כו' . נראה
 דלחזירו או לבית תמ"ה וכו' אפי' עמי' דלשון מותרה אינא פירי גימא (יא) כשעריך לרבויהא
 וכן לענין מוסק פסבי : ש"ם הוה לו עמי' כיום וכו' אפי' ונחמתה ח' . שפרש"י ופירוש
 ונחמתה (או ומחזיר כפי פהתק) דקתני היינו מיד וכדמשמע מהסו"ס ואינו לא היה
 חובב אלא נגד ח' מוסס מה לו לטובל אותו שערך להחזירו מיד כיון שיש די ב"ה לנכות
 כל חובו ונחמתו נכתיב וכן שביעית לא פתה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 לישן נחמתו בלמי שמי' ד"ל ז"ל ח' קשה חזות לא מני דין זה בשל אלא היה
 לו אלא כלי אחד דמולו ומחזירו בעת הליכתי' אלו אם ביום או בלילה לכן נכ"ד דכל
 דקתני בערכין פ"י ח"ג לענין סידור דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 גליליה . לקמן ע"כ בסופו משמע דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה
 ונכד"ה ששחא : ש"ם ואם מה אינו מחזיר ליוסקיו . שפרש"י וק"ל מנישין [מ"ד דתמ"ה
 לרש"ג י' אפי' יזרעה וז"ל תמוס דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה דתמ"ה

לחמתו

כזה למתכוין להכניח את"כ וכו' ואם איתא דפסוק דידעו מקטלה הוא מעשה הפרה

פרק י' התו"ט כ' שמדברי רמב"ם שהקדמתו לפי"מ שפסקו דבר שמת מוכח
דלפני שהתקין הוא האחרון. וכוונתו לתפ"ס עם ואמרו שצדקו שאלו הן
המתקין בו. ואולי ראוי דהא"כ עם ג"כ הדבוק אלו ואלו הן המתקין אף שהוא פסק

פרק י"א מ"ב במתנה נמנה חומרו קולו. ע"י פירש"י. ולכאורה הג"פ דחיימו ר"ל

פרק ח' מ"ב במתנה רוצה שהיה א"ר באתן בו. נראה דחשיב כן כולו ד"מ ב"ד.
אכן הוא מקולה בגזל סוף מים תוק אור שפנה. ואשתתין לזה נכנס בראשו
מימה שהיה דמ"ד ליתוף ק"ו מעדים וזמנין עיין תוס' (ב' ב') במ"ב בחו"ט

יזמר ה"ל מן המתנה פתחה מן יכה ופי' כ"ל והכ"מ כ' עם כג"ל ח' בעלמו ולהכי
נקט יכה דה"ל עד שיעברך עם כסם כמו שקדם. וז"ל ראה דבד"ל לכה פלוגתא מהא
דמתי לקמן בעינא שז בעם ולא מקשה הניחא למ"ד דכפיתא בו אלא למ"ד דלא נמי
מח"ל: שם בחו"ט אוח כ' הקשה מדוי' ל"ל דמתום דל"מ בשבועות ספ"ד הוא.

פרק ח' מ"ב במתנה רוצה שהיה א"ר באתן בו. נראה דחשיב כן כולו ד"מ ב"ד.
אכן הוא מקולה בגזל סוף מים תוק אור שפנה. ואשתתין לזה נכנס בראשו
מימה שהיה דמ"ד ליתוף ק"ו מעדים וזמנין עיין תוס' (ב' ב') במ"ב בחו"ט

פרק ז' מ"ד חוס' ר"ל ד"ה ה"י עושה ב"ד והאיבעיא. שמעתי מקשוני ע"י.
המעין גמ' רש"י ד"ה אר"ם יראה דבתראה נועלת על הספק הוי
[סדר ניקין ח"א] בית

הנהרות וחדושים סדר תארת הרב הנאון הגדול ה"ר אברהם שמעון טרויב ז"ל אבד"ק קידאן

(בערך"ח הערות וציורים לבה"ג)

ממה ולא ממין. והתו"ט דקטק והאיבעיא בו ר"ל דמן ואלו כלך לא נפיש' גלג

מסכת בבא קמא

פרק ח' מ"ב חו"ט ד"ה כאלו. הניח ד' הרא"ש. ומיהו אם נוקב מרגלית
הוא שזין קטיעת רגלו מוספידו כמו עבד העומד לשמש לרבו.
מספירי השבת כאלו עומד ומשמש. דהרי אם יראה לא יקוב מרגלית. והקשה

פרק ח' מ"ב חו"ט ד"ה כאלו. הניח ד' הרא"ש. ומיהו אם נוקב מרגלית
הוא שזין קטיעת רגלו מוספידו כמו עבד העומד לשמש לרבו.
מספירי השבת כאלו עומד ומשמש. דהרי אם יראה לא יקוב מרגלית. והקשה

פרק ז' מ"ד חוס' ר"ל ד"ה ה"י עושה ב"ד והאיבעיא. שמעתי מקשוני ע"י.
המעין גמ' רש"י ד"ה אר"ם יראה דבתראה נועלת על הספק הוי
[סדר ניקין ח"א] בית

מסכת בבא מציעא
פרק ז' מ"ד חוס' ר"ל ד"ה ה"י עושה ב"ד והאיבעיא. שמעתי מקשוני ע"י.
המעין גמ' רש"י ד"ה אר"ם יראה דבתראה נועלת על הספק הוי
[סדר ניקין ח"א] בית

הגהות וחדושי הרש"ש

על סדר גזיקין

מאת הרב הגאון הגדול וכו' מהור"ר שמואל שטרנאשון זצ"ל מווילנא.
ומבנו הגאון החכם מו"ה מתתיהו שטרנאשון זל [בין שני חצאי סרובע].

מסכת מכות

פרק א' מ"א נמשנה יפסח זה ב"ג וכן נספסא יגלה זה. הא נקיט להו בל"ג
 השם דקן נס לישנא דקרא נכה"פ: שם נמו"פ ד"ה פסח ב"ג כו' קידם
 שולד כו'. כלומר קודם שהולידו לרבו פסחא שעת הכווין. סוף דבריו אינם בדיוק להכריע
 יוכל להיות נספ"ג ב' ימים לביאמו: [בתרו"מ ד"ה פסחא מיב לגלות כו' והא יוכל לומר
 מוצד הייתי כו' ב"ג כהמ"ו וכן] מוס חייס הקשו ע"פ מה"ט הוס' ב"מ (ב' ב'). ובכרדס בזה
 המהמ"ט פ"ט מהמכמ"ט ז"ל: בא"ד לאו כה"ג דומיא דלוסכ גולה. כ"ל דלג"כ מאי אירא
 שוכא אפילו אוסב נמו וז"פ ודברי מה"ט בזה תמוסס פ"ט: בא"ד ואמאי אינו גולה
 כיון כו' וי"ל כו'. הן לה"ק דר"ש משמע עם דאפילו שאין אתו יכולין לומר לדעתה כהו
 אעפ"כ אינו גולה ומה"ט שם כס"ד וה"כ ע"כ לא חייבי הכא הלל לר"ש וקסא דנברייתא
 עם מפרש בי"ד כו' נשמע (היינו הסבל) אינו גולה מוכח דלוסכ כה"ג גולה ואמ"ט שאין
 בזה רגלים לדבר: [שם נמו"פ ד"ה אומדן כמה חדס כו' ומ"ט בכקף משנה ערפ"י
 כתב על פירושו שלבו נמננס נז לא עיין יפס כו' כ"ג עיין גה"מ פכ"ח מה"ט ערות
 ה"ח שהעיר ג"כ על הכ"מ שכתב הלשון ורש"י פירש בדקך אחרת וכתב שלבו נמננס נז
 עכ"ל וכתב הלח"מ ז"ל. לא כתב רש"י כן הלל על פי' השני ששמע אבל פי' הא' הוי
 לוי שפיר עכ"ל אבל לשון המו"מ שכתב על הכ"מ, לא עיין יפס שלל על פירושו זה כ"כ אלל
 על פי' ששמע מזולתו" לא עילה יפס ואנה מלא בכ"מ שכתב בשם רש"י שלבו נמננס על פירוש
 רש"י אפטר בגס הכ"מ ורש"י פי' דדקך אחרת כיון על פי' עני ששמע מזולתו. מהמכמ"ט ז"ל:
 שם כמור"ט אוח ב' מניא בשם הנישנ"א לפטר דכיון דטובא כפרה חין ממכמ"ט אוח
 ומאליו לא היס נוחן כיון שזוכר שהוא שקר וק"ל חדא דר"ח מדוע לא פסטיין מכאן
 בב"ק (מ) דלון ממעטיין על כופרה. שתי כיון רכות מכחיסין ודאי מתכתיין כמ"ט
 הוסי' בינמיט (פ"ג ב') ובכריתות (י"ג) לעיין מה"ט: מ"ב בתרומ"ט אוח ב' ב"ט
 הא' פ"ט. נגמ' ורענן הא' ל"ט נרעך ע"פ מאי דרשי ביה. ר"ל לאיני דרשי מוקי ל"ט
 אחר בעבור ל"מ למילקי שמויסי א' תמוס כאשר זמס וא' תמוסי אוחו דלילוי הא דמכ"ט
 לאחריה עדי ב"ג זמס לא ימנע שיקנע נס הכא בעיניו ומויזב הלע"ג שלו. ומס שקסא
 ב"ט"ג כו' שם דמ"מ יקסא בלח"מ מ"ג לני גולה הא לוי לאו שמיס כלהמ"ד (י"ג) ולא
 ענג אח"כ הוסי' כמ"ט מהוסי' ורש"י ורש"י לאכורס ה"מ להקשות ב"כ ח"ך לקי מכאשר זמס
 כהשעדין שחייב מלקות הא נעטיין אחרה נס ליה. אוסי' יפלא שלל רמס משי"כ מהמכ"ט
 דייבכו בעור ע"ט: מ"ג נמשנה. ממשנין נמנון. עיי' נגמ' (כד"ג) במש"כ רש"י על
 לייבכו דהמלבוין וכן מהו"ט נדחק בזה ונ"ד דשיגרת לנין הוא שמתמיטין דב"ב (י"ג)
 ע"ט וכן ג' מללל הכנסה ומתן בשעת (מ') נגמ"ה הלכה ובב"ק (קט"ו) ב"ה הכנסה
 יעי' בתרומה (ק"ד) מהו שנתנה ובכר"ט ובב"ב (קמ"ו) ובתוס': מ"ד נמשנה היך אהס
 מטידיוס כו' אוחו היוס במקום פגוני כו'. ללאכורס ל"פ שאס היה אוחו מקום רחוק
 מהמקום שמתדיין ד"מ ב' ימיס ואחרו עתה הייתס יוס קודם אז אחר יוס שמתדיין עליו
 במקום פגוני הרחוק כמ"ל שנהכנין (עיי' לקמן בגמרא א"ר בלא עיניס ואחרו בכורא כו')
 וייפנא דלוחו היוס שנתניס י"ל דלא קאי על אוחו יוס שהמרו העיניס אלל דר"ל איה
 יוס שיהי רק שהמקום רחוק כ"כ עד שא"א לגווא מהז לזה נמשך זמן שנין אחריה אלו
 לאלו ולכן מהיני על לשון המכ"ט נפ"ח מה"ט עדיס ה"ב בב' אלל אה אלל א"א וידיסיס
 אס הרב זה ביוס זה ביורשלים כו' שאסס ע' תמס הייתס עמט ביוס זה נכמל כו' פ"ט
 והלל בין יירשלים לנגל מלגן כמה ימיס ואמ"ט ב' ביוס זס: מ' ה נמשנה איספסיא.
 הוסי' כ' נכר הלפס פי' לשון קטיוס כ"ל כן בסוף והוסי' קלחו דנכרייס דלפי'
 הדי"ף בני איספסיא ונ"ל כ"י וכו' נ"ב נס ע"ס דלפי' הא' לריר להיות איספסיא
 בני בימינ' ופועב שפי' הרע"ב דכ"ל כב על כב' הני' והפי' שנתמלל איס' והמו"ט
 ל"ד נסווחתו בזה: מ"ז נמשנה אף הפיסי יוזמו אה הני'. נראה לנקיט סוף דיהא ומשפטו
 בעלימות הכי הוא אף שניס מיימין אה הפיסי (ולכן כ' מהו"ט וללאכורס איפכא כו')
 ותה עיניס מיימין אה הפיסיס אף הפיסיס יוזמו אה הני' ולטויה ז' נקיט נראשית
 דנניו להקיט שלפס (ור"ל המוזמיה) לשניס (ולא לנטרך להפך בני' מה"ט הוסי' ע):
 שם רש"י אה שניס כו' רש"י כו' ותה עיניס כו'. כהמ"ט בני' ל' ישמשאל תחת ר"ט

עס כמחן דלא כר"ט וכו"ל מהא דפסק להא דרבא בפ"ב מהל' עדות ה"ג ופסק ב"כ להא
 דר"ע ור"ש והלח"מ עם הנימו ב"ע ונ"ל ראיס לניוסא זמס מהא דמס (ס' סט"ח) ניוקמיין
 לקמחא דמתמיטין עם דוקא כר"ט ואס חייסא ה"ל להגמ' למיפדן סתמא אסתמא:
 סנהדרין (פ') ובני"ף ור"א וכו"ל מפיכ"ט א"ן כה"ו והוסי' דסנהדרין עם נרסי ליה ע"ט:
 מ"ח נמשנה מה שניס נמלל א' מהן קרוב כו'. עיי' בני' עכ' ו"ל שהוא כיוס ר"ע כו'
 או שנלוי מסיי מהלוקת ר"י וכני והמו"ט כ"ע ונ"ל כו' ונ"ל דר"ל או עזס אינו מדר"ע
 אלל מהמחא דמתמיטין ולסיי שנלוי בסוף כפ"ט ולא כללו עם סתמא דרש"י אה כו' כדי
 להסמיך ליה פלוגמא דר"י וכני דפליגי ביה. אמנס מתייני עליו דהני דסנהדרין (פ')
 מנואר להדיא דזהו מדר"ע וכן עם (ס' סט"ח) סתמא כר"ע דתקוש ב' לב' מ"ט פירש"י
 ושם (מ"ח ב') לפי' סתמא' כמחן: שם כהו"ט ד"ה עדימן בעלה כו'. נ"ל כו' ה"ז
 בא ללמד ומה"ט למד כו' והמו"ט כ"ע אינו מוכן כו' ונ"ל דכוונתו דנעלה משמע דאניה
 מופילה כלל אף לשבוסה וכ"מ מדברי הרי"ף נמשנה שהנילו הר"אס ונ"ל ומכ"ל הא' ונ"י
 חד"ה אר"י לזה קאמר דה"ז בא ללמד על ג' דאמ"ג שנשאר ב' כשירס אפי' איניס
 מופייליס למה עב' מופייליס למה שמוייליס בעלמא דהיינו להניול ממון ע"פ והדר למדין לשניס דאף
 ששכר אחר אינו מופיל למה שמוייליס בעלמא דהיינו לשבוסה וכעין זה כתבתי בחגיגה
 (י' ב') בס"ד ואנך אורחיין למדנו דאף שפי"א קס לשבוסה מ"מ ע"י קרוב או פסול לא
 דל"כ מדוע יסכול הפד הכשר לשבוסה כיון דנס הקרוב כשר ליה וסייעתא להמכ"ט
 בפרק ה' מהלכות עדות הלכה ג' אשר סכ"מ כ"ע שני' מקור ליה: מ"ט נמשנה בזמן
 לא בעיין שיהא כל העיניס כו' אלל כחד כני ונ"ל דחנה מיוסכר סריך בלישנא דמתמיטין
 דנכריס (ב') ונ"ל עוד דכני בא רואס אה חכרו אף שאין חכירו רוארו וכן תמס להלכ"שפות
 יוזמו וכמו דאמר רבא לקמן בדל"היס התמרה לפי' התמי"ט וליינסתמו (לאפוקי מני'
 הכרמ"ט מופיין מהו ערות והמתרה רואה אוחין כה"ט הכ"ט עם: [שם בחי"ט אוח
 ח' אש"ג דבשפט שהעידו כו' כיון דאז עדיין לא נגמר דית לא מקרי כר קטלא דמחא
 לא יבואו עידיס כו'. כ"ג אינו מדויק דמ"ט, אה נמללס אהת מתן זוממח"ן קאי גם על
 הכס שהיני שהעידו אחר שהעידו הראשונים אנך בל"ה אמי שפיר דכריו"ו כיון דאז עדיין
 לא נגמר דית לא מקרי כר קטלא. מהמכמ"ט ז"ל: [מ"י נמשנה פלוגי ופלוני עדין. וככך
 מהו"ט דילמא יוס להנימס או להכחיס קיטר במקום שה"ל להסריך דאמ"ג איני כסנהדרין
 (מ"ג) על המשנה כיוול ביו ונ"ל ביוס פלוני כו' דילמא כו' ואמ"ט ומיסיס ליה ע"ט:]

פרק ב' בתוי"ט ד"ה היה משלש כו'. ולכן לא ר"ל נפסק דר"כ ל"ג כרבי כו'. עדיין
 קסא ל"ל למינקט בסייפא ונפסק. ועד"נ דלירחא דילמלחא נקיט דרך המשלשל
 להרפות דיו מעט מעט מהחבל כדי שישמע יורד העט תפס לכן יקרה לפעמים שיורס
 ידיו סרסס ויפול נב"ה מה"ט כשמפלה הדנדס מהזיק אה הסבל בחזקת יד בעדס שישמע
 ידו הלאה מופיין מהו ערות תחזיס לתפכו במקום אוחין דרך לייבול אלל עם פסיקת
 החבל מהמח ב' כחיס המתנגדות כוכר הכניס מוכס למטה והוא מושכו למעלה ונכון
 בעז"ט: שם כהו"ט ד"ה רבי אומר ע' לשון רש"י פיוטוס שהעיל כו' ולא יתכן כו'
 ר"ל שהוא נתנין ע"ל הדנדס במפקל ר"ל ונ"ל מהכוחותיו להניול הפעניס העומדיס נקל
 והמו"ט במח"מ ענה בהגנתו ועיי' לה"ט בל"ד תפעניס אלל קסא דפעל נבל מיניו ויאל
 גם נקל כמו ונשל כו' אה הגייס. של נעלין. ור"כ אף אה רבי יוסכר ו"ח למקרא מ"מ
 מפשט הכא דמן הסן התחבקק קאחר מדל"כ מעלי. ור"י ו"ל דלאן הוס עמו ויאל לביניו
 מדל"כ ונשל הכיול עין אלל מן העין משמע דהנרול עשה שיויל העין קיסס מנתו:
 מ"ב נמשנה הוילא הלך א"ר כו'. נמשניות א"ר הני' דמתמ"ט פ"ט דר"ל שהקריו יומכ
 שנמנמל היה לפניו כן ומניול לו חבר מקרא מי הוסי' הלזס. יומכ ה"ל לבניו קרא דמה
 היינו הלז (נלסיס ב' ב"ג) שהוא בלל ה' בסוף כלשון המכנה או אל הסלע הלז (בופיסיס
 ו') ור"ל הוסע בעיניו לניבול קרא דנאמר בן לשון זה על חדס נמלל ג"כ אל הינר הלז
 (זכריס ב') ושם ופליח ב"ד. כהמכ"ט דכ"ט כה"ט ר"ח ה"ו פי' דר"ל שהקריו יומכ
 שאהדויו ב"ד. ותימס דהסנן להדיא לקמן (כ"ב ב') הוסיף לו עוד ראויה אחת ומת ה"ז
 גולה עיי' ונכון כהמכ"ט כהמכ"ט מה"ט סנהדרין ואס הוסיף רעו"ה אחת על האומדן ותת הני
 החון גולה ועיי' ב"ק (ל"ב ב'): מ"ג נמשנה רש"י יוס שוכא כו' ז"ה כו' ושלא לרשע הרנו הניו.
 ועפ"ר"ט משמע דה"ק סניר דאש' כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט
 סד"ה נמשנה אינו גולה ורלל כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט כהמכ"ט
 מהמכ"ט כהמכ"ט
 לפעמתייו

פרק ב מ"ג במיו"ט סד"ס אין חייבין כו' ואיכא למידק כו'. ותימה מאי רחמי מרש"ש אה"כ דכ"ו היא ולהכי חייב אף בעורק כל הניקין. וסוד דלרנא למ"ל שנגמ המשה בעבודת כוכבים אלא בעורק כל הניקין כדליתא בקהלתין (ר"ד ק"ב) וזה נראה דאשתמטמיהו להכ"ז מ"ד במשנה א"ל על פס"כ כו'. פרש"י ז"ל וכו"פ סד"ב"ב והשלים עליו התי"ט אף פרש"י דמשימ פלוגתא כו' ול"ד דמשימ הקודמת דמי אין ז"ד חייבין עד כו' ושנגמתי משהלך גרתי לסד"ס שפי' סכ"ב דר"ל מטאת קטועה ומי וכן המשיח אלמא דסתם דלא כר"ע ובעיקר פרש"י עממ"כ לקמן במשנה הקטומה: ב"ה"ב במשנה והנשיא כו' ונראה כה"כ דר"ל ע"כ וק"ל דה"ל ע"כ נמי כה"כ גדול דפטור לדידו' כדליתא בגמרא וא"ל דמקיין על מה דמיין אין חייבין כו' דכולל כ"ד ומשימ כדליתא בגמרא (ס"ד ז') (זה כ"ל כוונת רש"י בה"ב"ב וכו"ס למשימ והתי"ט ל"ד) ז"ל דלפטמי' משום דאין חייבין לדי עניות אף מרובים בגדים פטור והוא אילו נכלל בשם משיח כדלקמן (א"ח ז') במשנה ולפיכך ק"ל במשנה הסמוכה לקמן דאין חייבין על שומתא מיק"ק דר"ש מדשניק ליבתא דמשיח דכחלה מלתיין ונקיט כ"ב במשע דר"ל אף מרובים בגדים (אמת בני' המשיחה שבגמרא איתא כ"ג משיח חבל במשניות ובמכנה דירושלמי ובפסקא בגמרא וכן בפ"ב דפרה מ"ד ליתא מלת משיח ולשון רש"י בסוף המשנה ע"כ כ"ג ומשיח) וכן איתא להדיא לקמן (א"ב ז') וכוון עיניין במרובה כדמיין וכן כו' והשיב ע"כ לעיל ז"ב פטור דשומתא מיק"ק ולפי מאי דנוסקיין עממ"כ דר"ש בש בגמרא מי שכתבו זהו לימדידס לא יפטור אלא משום דוקא וה"ל דפ"כ לא ממעטין מרובה בגדים אלא מהבאה פר אכל לפיין דא"ל שנגמתי המשה דינו כתשיח ולכן מיהטעם שפיר בהא דאין חייבין ע"כ: שם שהמלך כו' ולא מעיד. עתוי"ט ומש"כ דלא איתעוס מוכי כ"ד כן לא מעיד אלא בע"כ אכל בשאר עדות לא עממ"כ ע"כ (א"ט) על דבריו דשם אף משי"כ לר"ע דכיון דאין הנשיא כו' הלכך כו' אפי' בעדות שישלין להעיד ולהכי ל"פ הרמב"ם נות' דעממ"כ לא מקרעא כו' דברי מיתא קן דהא עשה"ס חייבה אלא במשימ ממון כמבואר בשיבוט פ"ד ובה גופא אילו נראה להט"ד:

פרק ג מ"ג במשנה רש"א אס יודע כו' ומשנתמו פטורים. התי"ט מביא בשם הירושלמי דעטתו משום שהגדולה מכפת ולפי"ו הוה א"ס דל"פ ברישא ודלא כפרש"י וכו"ס להדיא דירושלמי אכל תגמרא זינן לעיל (ג) בני מרובין ומהטעם וכן לקמן (יא) בבטרא דר"ז אכל ספק חלב כו' מוכח דל"ל הא דירושלמי מ"מ י"ל דל"פ ברישא מרוב דילפיין מקרא שהביא הכ"כ (ואוהו מהרמב"ם) דלזיליין נקר חטא ואולי אף לרבנן גרין קרא דל"מ הואיל ואישתני דניח אשתני קרבן ע"י כהונת (מ"ח) וממ"כ ע"כ בס"ד וילפי מזה דה"ה לחטאו עד שלא תתמו ור"ש לא יליף ודלא כהתי"ט ע"כ דא"ל להקרא ודע דכתיבין זה מצינו לר"ש ב"פ דתנומות מ"מ פ"ט: ב"א במשנה בזמן ששניסו שומרים בקלקלה האיש קודם לאשה. פי' הרמב"ם והרש"י אחריו שהאיש אין דרכו בן כו' והוא מהירושלמי וק"ל שישום ליה שהוא מקודש ממנה: ב"ח במשנה אכל אס היה ממזל פ"ח כו'. נראה דדוקא נקטיה משום דגם הוא מפסד כהרס אכל כסין ואיך לא: בריך רחמניך דרשינן

גב. וי"ל דאשתמינן דאף בלאו מיעטל דכה"ג נבר כשר (פי' כוונה מ"א נ' מד"ה אומי היום) ושמטיה ואבטלין ויכחו פי' פ"א דלכות מ"י ובתי"ט ע"כ. מ"מ נחון פסול ומיירי בעבר ונשא ישראלית והרמב"ם בפ"ג מהל' שנגמתי שמיט נסין: שם או זקן שלא דאין לבנים. משמע דמשנה עומה מפרשת שיעור זקן דהוא שאינו ראוי שוב להוליד אכל הרמב"ם בפ"ג מהל' סנהדרין הל"ב כ' זקן מופלג בשנים ופ"ג נח"מ וירקתו נראה היתה שלא ראה בנים פי' בסורו ונחברו רפ"ג מהלכות שנגמתי וכו"ס הני' במשניות ובמה"כ ומפרש דלא קתיי ופי' רש"י סד"ס או שלא היה מופלג אכל משנין זה משמע דאף דכמה אין לו בנים אס ראה בנים בזמן עבר כשר ונסנהדרין (ל"ו ז') ה"י ומי שאין לו בנים וכן העמיה הרמב"ם בחזרוו ע"ס וקשיין אהדדי: שם שנגיין ועשו מידין ה"ל פטורין. לשון הרמב"ם בפ"ג מהלכות שנגמתי הל"ו וידעו הקהל טעמו פי' ק"ל הא ידעתם לאו ידעתם היא כמ"כ בהלכה הקודמת דמערך לכל השוגגים על פוסה וא"ל דמייירי כיון בכלל רוב סבויס איהו תלמודי סבויס להוראה ובלעדס לא היו רובים ומה שהביא במכ"כ ע"כ דה"ך ההלוי' ההוא נפטרס אפי' המעשה ושעריה הא מ"ל שחייבים כנון שידעו שדבר הוא אסור בלאו אכל לא ידעו הכרת ע"כ והפמ"כ ז"ל במה"כ דמתי' שאר הכס פטורין דל"ל יומד טעשה כבוכ"ד דפטור אפי' ידעו טעמו זאכר הניבו להוראה בפסוקים כנון טעמו במתוה במשע להטעם ללמדעו וליוורו ז"ל לא מחזיר דכא שנגמתי הכרת אשר כבכורה ימחייבו הוה ע"י הוראה כ"ד ויזכר יט לחייב את הב"ד פר מלחייבים כ"בה או שמירה וכו' בגמ"מ דפס"ב ע"כ דשקיל ועדי ככתיבן זה ודלוי דכתיב הרמב"ם סה"פ ועשו מידין טיינו טעשו אחר שכבר חזרו כהס הכ"ר כמו שנגמתי וטעם מיד דר"פ דלקמן: ב"ה"ב במשנה ר"א ז' שבטים שמתאו כו' ושאר שבטים שנת"מ מביאין ע"י פר פר כ"ל וכדלקמן בבביתא וכו"מ מפרש"י והיה רש"י פי' דל"י ה"ל סבט א' שמתא ע"כ ז"ל בגדול גודר שאר השבטים להביא כ"א פר ולעד"ל דכתיב ע"כ שאר השבטים אינן מביאין אינן כולם אלא פר אחד בלגד דכתיב זה מצינו לר"ש דכתיב וכן רובו של קהל או שניס ואינין רוב אין מביאין אלא פר אחד כיון כולם לפרש"י לקמן ע"כ ופי"ו א"ס דנקיט ז' שבטים דלא נכריין שאר השבטים להביא פר לכחו"א וכן לקמן (א) אחריו בשלמא לר"י מ"ל להי' א"ב משאת כו' א"כ דמתאו ז' שבטים כו' ולרש"י הא אפי' סבט אחד כיון וזמא א"ס מה דאמר בבביתא אשר מטאו ז' שבטים מביאים ז' פרים כו' ופרש"י דה"ה מעלה סבט א' כו' וזה קמ"ל דב' שבטים לא חגי' נפר א' והקב"ה המהר"א דה"ך הס"ד לומר כן דהא אפי' אומן בלא מטאו מביאין כחו"א פר לעמלו ומיכוון דמק אכל לדידי א"ס כיון דשאר השבטים שלא מטאו אינן מביאין אלא פר א' כ"י כולם ה"ה דה"ה אומן ז' שמתאו לא יביאו אלא פר א' לשבטים: שם הווי כ"ד ע"כ אכל מתי"ט וטעם אומי סבט ע"כ כו'. פי' הרש"י ואין כאן רוב מנין ישראל פטור דלכריחא נקיט ולא לדיוקא כמו שהבין המו"ע ומתמיהין מיידי בכל גומא בין סביס רוב מנין ישראל או לא ודיוקא דנגמתי דכ"ד בגדול אף שאר שבטים חייבים הוא נגד ז' דהיינו אס היה רוב מנין לשיעמו דאין גרידה בשבט אחד אלא ברוב מנין והוא טיפת הרמב"ם:

לקוטים מספר הון עשיר

מה שאמרנו עתה נוסף לה אלא מה שהיה מפקוד על פי זה האומד כמו שביארנו ור' נתן ור' הושעיא ע"כ דלומדין אומד זה בזה הכוונת לקנות זכות בעלם בכסותה והוא מאכ תמות לא חרובתה אלא שהרש"ש בידה לפסוקים זה מה שתרצה אף אם המוה קודם בעלם ולהיות שהגרובים אינם הלויים ברלונה ואם המשה לו דברים שילמדו לרבה כמו כן לא תהיה לה כתובה ככל הנשים העשירים שלא כהוגן היותהם בלא כתובה אין זכות זה מעלה או מוריד לה להקלו ע"ס זכות בעלם שרואה לקנות עתה וגם בבטל אינו מחייבו למחארה להחיל במכירת זכותו בשביל רבוי זכותו אלא לבטל עמא מתוה היא יורב כחובתה ואחד ברלונה ולפיכך נשאר ידעו שני זכויות אחד לבטל עמא מתוה היא יורב כחובתה ואחד לאשה עמא מתלמחן והנכנס כל כחובתה ולכן כדי לקנות זכות בעלם חכמתא היא מתן עד חגי ומי הכהונה דכתיבין זה כדבר שקל שאם ימות הוא נחלא בספקוה ע"י קנייה זו היא כחובתה שיהיה איהו גובה הכל ע"י מיתמו עלי שמו"א הוא נחלא בספקוה ע"י קנייה אין בעלם מפקוד אלא חגי כחובה דאף כי המשל לא כלה מ"מ כבר קבל מחמתו ואם היה ממנה או אשכר שבהילו ביותר מהלוי מקנה זכותו להיות המיתה נקטרות ומיט שכיחא בשנים יוסר מבהלתינה ממתה עממיס כמבואר לכל ולכן כדי אשר מתן סהי"ס נכפלה לקנות זכותו מחייבו עליו שגריב את אשתו ומחייב ליתן לה כחובתה שלישית כבר התנועת אינה קונה זכותו עוד דלתי' לרביה לזה כי כבר היה גובה כל כחובתה וכן פסא אחר כ"ב נתן דלומדין כה"ס כה"ס היא המתן כדי לקנות זכות בעלם אכל לא אומדין אומת כה"ס היא מתן על כל זכות שיש לו עליהם כ"ב ככתיב מלוג אלא כחובתה דוקא ואפי"כ דאף זכות על כל ככתיב מלוג היו רואים להפקידו מ"מ לא מחייבין ליה הפקד להיות סה"ס חייב כפרקוה מתמתס כמבואר בפ"ד דכתובות משנה ד' ועל ידי עזותם זו כנגד ההפקד היו מוחיזין לו זה החיוב שלא היה חייב עוד בפרקוה משא"כ כתובה שלא היה לו מיוג המידי מתמתס סה"ס יודו שיתפטר ע"י שמונתה שלא תקפו ר"ל כנגדה כלום אלא שתיקן מתקנת כן היתה שאין הכחווה ירטה לגבות מחייס אלא פי' בנשים:

מסכת מכות

פרק א מ"א אומדין כמה אדם רוצה ליתן כחובתה על זו שאם נתאלמנה או נתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה. כתי"ט הלא"ך בפירוש ענין זה כה"כ יראה היראה אכל הנל"פ על פי לשון הירושלמי והכבלי כך הוא הענין והוא דירושלמי גרסיין ואין המשלמן על הכחובה אכל משלמן כן עובת הנייה כחובה ביוד אומד כמה אדם רוצה ליתן כחובתה על זו שמת תמות כתיב כתיב וירשנה בעלה או שמת ימות עמי' כתיב בהיה ויירש הבלה את כחובתה לפי כן המשל ע"כ חה הוא מה שפירס הר"ב ובבבלי גרסיין כי"ד שמיין אחר רב הגדא כבעל רב מתן בר אושפיא אחר בזה"ה אחר רב פפא באשה ובכחובתה ע"כ ופירוש ל"פ דהוא דל"ל לפ"ס ע"ז השומא דכתיבין אין אלו (אין) אומדין אומת באדם אחר כחובה לכאורה משפטא ירושלמי אלא כבעל ואשתו אשר עליהם העידו אלו הומדין אומת ונהא קתנלני דרב הגדא אחר שאלומדין שומת א' כבעל כמה היה נתון כדי לקנות מיד אשתו וזאתה שיש לה כחובתה שאם מת הוא או יגרשה לא ימחייב ליתן לה כלום כחזרת זה היה קונה אומתו כמעט פחות ממנה שיהיה כחובתה להיות דהאשה מתגרשת בעל כרחה והיום אחר שקרה זכותה ע"כ למעט פחות ממנה שיהיה כחובתה להיות דהאשה כמו כן לא חכמה כחובתה זו כן כחובתה ויכול לגרשה ויפטר מכלל כחובתה והאשה כהוא אינו יורש אותה אלא במיתתה והיא יורש כהה שמקנתה כחובתה נתינתו וגם כירוש"ס ואם דקן משל כחובתה אף זו היא לא תמטר זכותה לו כפחות משמנה מלוח זר נחלא לשי זה שכל עוד שלא נתגרשה היה באפשר שהבעל ימסר ע"כ אשתו ליתן לו כשכיל כחובתה שיהיה אלא ח' כחובתה אח"כ כחובתה היותה מלוח ז' אכל עתה שיעורו שליש עדים שכבר נתגרשה ומחייב ליתן לה כחובתה ועדיין לא נתנה לה היה הוא נותנת כלום לה כחובתה משלם היתה אלא שיתפטר ע"י חייבים ליתן לו ואשכר על סיון שיתפטר ע"י כתי תמות זו ולכן אלו סחי תמות זו על חייבים ליתן לו ואשכר על סיון שיתפטר ע"י כתי תמותם לפי כן המשל דפירוש הוא על פי זה האומד משלם ולא שנתן